

Mladi za napredek Maribora 2014

31. srečanje

Ali je knjiga še naša prijateljica?

KNJIŽEVNOST

Raziskovalna naloga

0€çđ !KAT OEÜW#OZSCEÚW#ÉAT OE#OZAT OEÜW#OZÁÜÓQ ÉÁ

PÒŠOZÁP UXOIS

T ^} ç !KÜÒP OZÁÜÜUÙÒP ROIS

¥[|æK#ÁÜÜOZÁS UÓOŠOZAT OEÜÓUÜ

2014, Maribor

KAZALO

1. POVZETEK.....	4
2. UVOD	5
2.1 CILJI IN HIPOTEZE.....	5
2.2 KNJIGE IN BRANJE.....	6
2.2.1 BRALNA ZNAČKA.....	6
2.2.2 MARIBORSKA KNJIŽNICA	8
3. VSEBINSKI DEL	11
3.1 METODOLOGIJA DELA	11
3.1.1 ZBIRANJE PODATKOV V LITERATURI, SPLETU IN V ŠOLSKIH KRONIKAH.....	11
3.1.2 ANKETA	11
3.1.3 INTERVJU.....	12
4. REZULTATI.....	13
4.1 PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA	13
4.2 ANALIZA ANKETE	14
4.3 INTERVJU Z NAŠO KNJIŽNIČARKO	23
5. DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	26
6. ZAKLJUČEK.....	28
7. VIRI IN LITERATURA	31

KAZALO SLIK

Slika 1: logotip bralne značke	7
Slika 2: prostori Mariborske knjižnice na Rotovžu.....	9
Slika 3: potujoča knjižnica	10
Slika 4 : najljubše knjige po mnenju učencev	26
Slika 5: knjiga je naša prijateljica.....	30

KAZALO TABEL

Tabela 1: nekateri kazalniki uporabe	9
Tabela 2: izposoja knjižničnega gradiva	9
Tabela 3: primerjava števila bralcev za bralno značko po letih.	13
Tabela 4: starost anketirancev	15
Tabela 5: spol anketirancev	15
Tabela 6: ali rad bereš knjige	16
Tabela 7: ali bereš knjige za bralno značko	19
Tabela 8: ali starši radi berejo	20
Tabela 9: kaj bi izbral, če bi mi bil dolgčas.....	21

KAZALO GRAFOV

Graf 1: število bralcev za bralno značko po letih.....	14
Graf 2: spol anketirancev	15
Graf 3: ali rad bereš knjige	16
Graf 4: število anketirancev, ki berejo za bralno značko	20
Graf 5: ali starši radi berejo	21
Graf 6: kaj bi izbral, če bi mi bil dolgčas	21

1. POVZETEK

V naši raziskovalni nalogi smo želele ugotoviti, ali je knjiga še naša prijateljica. Zastavile smo cilje in hipoteze. Raziskovale smo z iskanjem podatkov v strokovni literaturi, šolskih kronikah, spletu, anketirale smo knjižničarko in prvič uporabile spletno anketo. Z rezultati smo zadovoljne. Ugotovile smo, da deklice raje berejo kot dečki, da se število bralcev za bralno značko spreminja, pada in narašča, da se tudi število bralcev pri odraslih spreminja. Ugotovile smo, da poteka na šoli veliko dejavnosti, ki spodbujajo branje in motivirajo učence, da posežejo po dobri knjigi.

2. UVOD

Za uspeh slehernega resnično velikega človeka ima navadno zasluge kaka dobra knjiga. (Roy L. Smith).

Malo je stvari, ki zvesto spremljajo vsakega posameznika od rojstva do smrti. Brez pomislekov lahko rečemo, da so to knjige. Spremljajo nas od zgodnjih otroških let, ko nam starejši prebirajo pravljice, med leti odraščanja in iskanja samega sebe so nam dragoceno vodilo, da se lahko najdemo, ko odrastemo nam nudijo vse skrivnosti življenja in na stara leta, ko smo zrele osebnosti, nam lepšajo trenutke, ko se posvetimo skrivnostnemu svetu zapisane besede.

Straši in učitelji nas pogosto spodbujajo naj čim več beremo. Verjetno iz lastnih izkušenj vedo, da so v knjigah zapisane modrosti življenja. Vedno znova poudarjajo, da otroci in mladi premalo beremo in si s tem delamo medvedjo uslugo.

Me zelo rade beremo. Zato smo si zastavile nalogo, da ugotovimo ali je res tako, oziroma ali res v današnjem času beremo toliko manj, kot so brali včasih.

2.1 CILJI IN HIPOTEZE

Cilji naše raziskave so:

- primerjati število bralcev pred leti in danes,
- ugotoviti, kako se je spreminjalo število bralcev za Prežihovo bralno značko na naši šoli,
- spoznati, kakšen odnos imajo učenci naše šole do branja,
- ugotoviti vzroke, zakaj mladi radi oz. neradi berejo
- raziskati, kako na naši šoli spodbujamo bralno kulturo,
- vprašati našo knjižničarko kaj meni o kulturi branja pri mladih,
- spoznati, katere knjige radi beremo,
- navesti nabor dejavnosti, ki bi spodbudile željo po branju.

Postavile smo si naslednje hipoteze ali domneve:

Hipoteza številka 1:

Število bralcev za Prežihovo bralno značko na naši šoli pada.

Hipoteza številka 2:

Deklice berejo več kot dečki.

Hipoteza številka 3:

Število bralcev z leti pada – tudi pri odraslih.

Hipoteza številka 4:

Na naši šoli poteka veliko dejavnosti, ki spodbujajo branje.

2.2 KNJIGE IN BRANJE

V daljni preteklosti »nekoč je bilo« so ljudje brali z zanimanjem in užitkom. Branje leposlovja je bilo najprijetnejša dosegljiva zabava, ki je hkrati odpirala vrata v neznane svetove in drugačno izkušnjo, do katere je bila knjiga edina pot. Vsakomur je bilo jasno, da je branje prijetno in na nek način tudi koristno.

Če hoče učitelj današnjemu učencu odgovoriti na vprašanje: Zakaj brati? – prepričljivo in brez uporabe šolske prisile z ocenami ali maturitetnimi točkami, mu mora razumljivo pojasniti, zakaj gledanje televizije lahko poteši njegovo radovednost in ga zabava, ne pomaga pa mu razviti nujno potrebne bralne sposobnosti in ne prispeva k usvajanju drugih jezikovnih zmožnosti. Nazorno mu mora pojasniti, zakaj je bralna sposobnost skupaj z drugimi jezikovnimi zmožnostmi zanj nujno potrebna ne le zato, da bi lahko z zanimanjem bral leposlovje, marveč predvsem za uspešno preživetje.¹

2.2.1 BRALNA ZNAČKA

» Bralna značka, gibanje za kulturo branja ali znak o udeležbi v njem. V okviru literarno – estetske vzgoje na šolah se je po vzgledu v drugih deželah začelo pri nas leta 1960 na osnovni šoli Prevalje, ko sta Leopold Suhodolčan in Stanko Kotnik uvedla Prežihovo bralno značko. Potem se je bralno tekmovanje razširilo na celotno slovensko ozemlje.« (Enciklopedija Slovenije 1. zvezek)

Bralna značka se je v svojem več kot petdesetletnem razvoju širila prostorsko (danes zajema področje celotne Slovenije, zamejstvo in del zdomskega prostora), glede na število bralcev (več kot 56 % vseh osnovnošolcev) in glede na starostne skupine bralcev (otroci od predšolske do srednješolske dobe).

¹ dr. Meta Grosman, Zakaj brati? Vprašanje, ki vedno terja odgovore, Bralna značka v tretjem tisočletju

Ime je dobila po Prežihovemu Vorancu, ker, kot je zapisal Kotnik (Kotnik S. Spodbude,...)«je pisatelj tukajšnji rojak in ker se uvršča med največje naše sodobne pisatelje».

Namen bralne značke je razvijati smisel za poglobljeno, kritično branje dobrih sodobnih domačih literarnih del, da bi mladi bralci vzljubili lepo knjigo, da bodo znali vrednotiti in jo uporabljati za svojo nadaljnjo rast.

Razvoj bralne značke je lepo opisan v Zborniku, ki je bil izdan ob 40 – letnici bralne značke z naslovom: Bralna značka v tretjem tisočletju.²

»Kadar nam uspe odškrniti vrata v svet branja, postane branje potovanje, kakor pravi Bina Štampe Žmavc, in bralno potovanje se nikoli ne konča. Knjige imajo to moč, da se kar naenkrat znajdemo v prijaznih ali neznanih dogodivščinah. Četudi nas je ob branju kdaj strah ali trepetamo za junakovo usodo, ob knjigah bolj vemo, kaj je prav in kako bi moralo biti, da je življenje prijetno, mehko in svetlo.« (<http://www.bralnaznacka.si/>)



Slika 1: logotip bralne značke (<http://www.bralnaznacka.si/upload/logotip%20bz.jpg>)

Vse aktivnosti v zvezi z bralno značko potekajo pod okriljem Zveze prijateljev mladine.

Namen Bralne značke je razvijanje bralne kulture mladih na različne načine: s pogovori o knjigah, bralnimi klubi, projektnim delom, oblikovanjem literarnih ugank in kvizov ter z drugimi načini motivacije otrok za prebiranje knjig in literature.

² Bralna značka v tretjem tisočletju

Bralna značka se izvaja že petdeset let in pomaga mladim, da raziščejo in spoznajo literarni svet.

Ves čas se razvija kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim šolske knjižnice, hkrati pa je bralna značka kot obšolska interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim, in tako uspešnejša pri oblikovanju bralcev za vse življenje. Od njenih začetkov letos mineva 54 let.

(http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=forum&op=viewtopic&topic_id=6540&forum=8)

Učenci si s sodelovanjem pri Bralni znački bogatijo besedišče in ob tem razvijajo domišljijo. Urijo se v tehniki branja, razmišljajo o vsebini in upoštevajo odlike ustnega sporočanja

2.2.2 MARIBORSKA KNJIŽNICA

Mariborska knjižnica je javna splošna knjižnica s sedežem na Rotovškem trgu 2. Ustanovljena je bila leta 1949. Svojo dejavnost namenja najširši javnosti: vsem prebivalcem v njihovem bivalnem in delovnem okolju v mestu Maribor in širši regiji. Mariborsko knjižnico sestavljajo posamezne enote v Mariboru in širši okolici (18 enot in bibliobus).

Mariborska knjižnica je namenjena vsem starostnim skupinam prebivalcev. Omogoča izposajo bogatega knjižnega gradiva, medknjižnično izposajo, uporabo javno dostopnih računalnikov in spletnih servisov, ponuja storitve za različne ciljne skupine obiskovalcev (otroci, mladostniki, odrasli, starejši odrasli - upokojenci). Otroci si lahko v enotah Mariborske knjižnice izposodijo tudi igrače in družabne igre, se igrajo v knjižnični igralnici in prisluhnejo pravljicnim uram, medtem, ko si starejši bralci radi ogledajo katero izmed razstav, se udeležujejo različnih prireditev itd. Uporabnikom je na voljo tudi izposoja videokaset, glasbenih cd-jev in dvd-jev s filmi različnih žanrov. Posebnost Mariborske knjižnice je Bibliobus. Gre za potujočo enoto knjižnice, ki obiskuje kraje na področju Maribora in v okolici. Bibliobus je namenjen tako otrokom, najstnikom, kot tudi odraslim in je idealna možnost, da uporabnik pride do zelenih knjig tudi tedaj, ko zaradi takšnih in drugačnih razlogov ne more do knjižnice.³

³ <http://www.mb.sik.si/vsebina.asp?lang=sl&str=29>

Mariborska knjižnica v številkah

Tabela 1: nekateri kazalniki uporabe (vir: Letno poročilo Mariborske knjižnice 2012, stran 7)

kazalniki	2008	2009	2010	2011	2012	% 11/12
Število članov na 1000 prebivalcev	235,0	234,1	228,8	225,5	217,7	-3,5
Obisk knjižnice	565.114	604.683	582.853	588.584	578.902	-1,6
izposoja	1.728.357	1.848.230	1.766.587	1.839.026	1.807.672	-1,7

Tabela 2: izposoja knjižničnega gradiva (vir: Letno poročilo Mariborske knjižnice 2010 – stran 24, 2011 – stran 21, 2012 – stran 22, 23)

	2010		2011		2012	
	% članov	izposoja	% članov	izposoja	% članov	izposoja
Mladi do 15 let	26,7%	490.531 27, 8 %	27 %	525.419 28,6 %	26,2%	506.690 28 %
odrasli	73,3%	1.276.056 72, 2 %	73 %	1.313.607 71,4	73,8%	1.300.982 72 %



Slika 2: prostori Mariborske knjižnice na Rotovžu

(http://www.siol.net/novice/lokalne_novice/podravje/2011/06/mariborska_knjiznica.aspx)



Slika 3: potujoča knjižnica (<http://zemljevid.najdi.si/5055636018/potujoca-knjiznica-mariborska-knjiznica/>)

3. VSEBINSKI DEL

3.1 METODOLOGIJA DELA

3.1.1 ZBIRANJE PODATKOV V LITERATURI, SPLETU IN V ŠOLSKIH KRONIKAH

Podatke kako so učenci brali včasih in koliko berejo danes smo poiskale v šolskih kronikah. Primerjale smo število učencev, ki so brali za Prežihovo bralno značko. Prebiranje kronik nam je bilo v veliko pomoč, čeprav za vsa leta nismo našle podatkov o številu bralcev. V nekaterih smo našle natančno navedeno, koliko učencev je bralo za bralno značko, v nekaterih pa smo našle samo podatek, da so učenci radi brali.

Podatek, koliko berejo tudi odrasli, smo našle v Poročilih Mariborske knjižnice, ki jih je pridobila naša mentorica. To so finančna in poslovna poročila, ki jih Mariborska knjižnica izda vsako leto. V teh poročilih smo našle podatke o številu članov, tako mladih kot starejših, kaj in koliko berejo ter število izposojenih knjig v tekočem letu. Poročila so prava zakladnica podatkov, me smo predstavile le tiste, ki so zanimive za našo raziskavo.

Na spletnih straneh smo našle logotip Prežihove bralne značke in osnovne informacije o njej.

3.1.2 ANKETA

Za anketo smo se odločile, ker smo želele izvedeti, kakšna je bralna kultura učencev naše šole. Sestavile smo vprašanja, ki jih je naša mentorica pregledala. Sestavile smo spletno anketo, ker smo s tem želele privarčevati na množici papirja, ki bi ga porabile za fotokopiranje anket. Tudi obdelava podatkov je lažja, ker računalnik opravi skoraj vso analizo (zbir podatkov in grafe opravi program sam). Spletna anketa je bila anonimna in dostopna na spletni strani naše šole:

(https://docs.google.com/a/osdragakobala.si/forms/d/1TWcaw7uwbmS5P8NNz_4WqpIge0SH_7qakUHACW3W3Ww/viewform).

Mentorica je dala objavo, ki jo je dežurni učenec prebral v vsakem razredu. V objavi je prosila učence naj jo izpolnijo. Enako prošnjo smo naslovili tudi na učitelje.

3.1.3 INTERVJU

Knjižnica je srce šole. Največ informacij smo pričakovale s strani naše knjižničarke. Prosile smo jo za intervju. Z veseljem je pristala, zato smo zapisale nekaj vprašanj, ki smo jih posredovale kar po elektronski pošti. S tem smo se izognile, da bi kakšen odgovor napačno zapisale. Končno obliko intervjuja smo ji poslale v avtorizacijo.

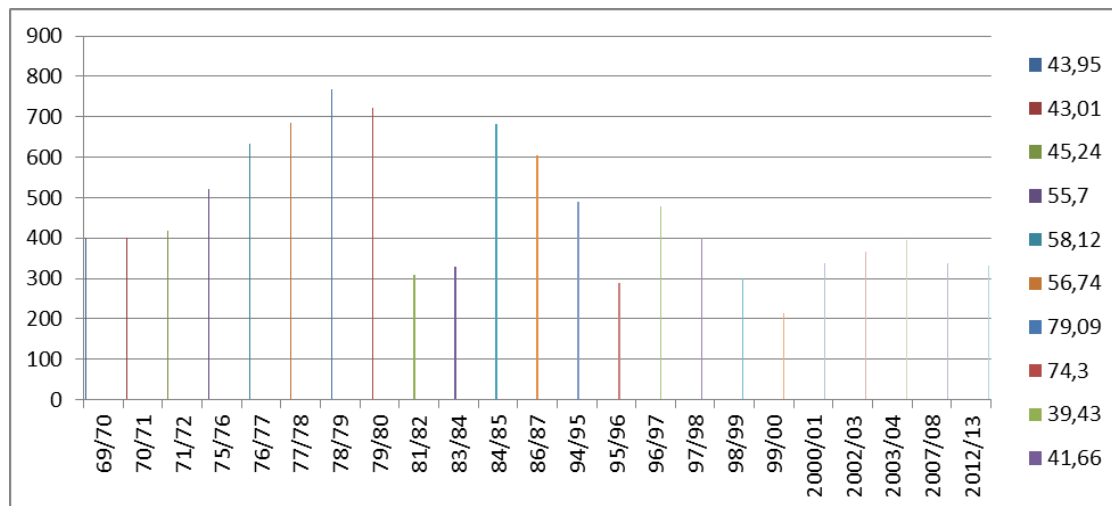
4. REZULTATI

4.1 PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA

Tabela 3: primerjava števila bralcev za bralno značko po letih. (vir: Kronike naše šole)

Šolsko leto	Število učencev	Število bralcev za bralno značko	% učencev, ki so sodelovali
1969/70	910	400	43,95
1970/71	930	400	43,01
1971/72	926	419	45,24
1975/76	937	522	55,70
1976/77	1089	633	58,12
1977/78	1209	686	56,74
1978/79	971	768	79,09
1979/80	973	723	74,30
1981/82	781	308	39,43
1983/84	792	330	41,66
1984/85	783	682	91,91
1986/87	742	604	81,40
1994/95	654	490	74,92
1995/96	562	290	51,60
1996/97	608	479	78,78
1997/98	566	400	70,67
1998/99	538	300	55,76
1999/2000	521	213	40,88
2000/2001	602	339	56,31
2002/2003	496	367	73,99
2003/2004	458	395	86,24
2007/2008	479	339	70,77
2009/2010	494	332	67,20
2012/2013	528	331	62,68

Graf 1: število bralcev za bralno značko po letih



4.2 ANALIZA ANKETE

Na spletno anketo je odgovorilo 111 anketirancev v starosti od 8 do 54 let. Anketa je bila anonimna, tako, da smo pričakovale resno reševanje in odkrite odgovore.

Pri pregledu anket smo ugotovile, da je nekateri niso resno vzeli – taka primera sta bila dva. Že pri navajanju starosti je bilo zapisano skoraj dvajsetmestno število, tekst pri odgovorih pa je neprimeren za objavo v resni raziskovalni nalogi.

Pri objavi odgovorov smo se odločile, da v dveh primerih navedemo natančen prepis odgovora. Katera dva odgovora sta to, je zapisano pri analizi vprašanj.

Spletna anketa je priloga naloge. Dostopna pa je še vedno na spletni strani šole.

Gledano v celoti, smo z reševanjem ankete in odgovori na postavljena vprašanja zadovoljne.

Analiza ankete po vprašanjih:

1. Starost

Tabela 4: starost anketirancev

starost	Število anketirancev	%
8	1	0,90
9	8	7,20
10	25	22,53
11	34	30,63
12	16	14,41
13	11	9,90
14	9	8,10
34	1	0,90
44	1	0,90
48	1	0,90
50	1	0,90
54	1	0,90

Dva anketiranca ankete nista vzela resno in sta navedla nedoločljivo starost.

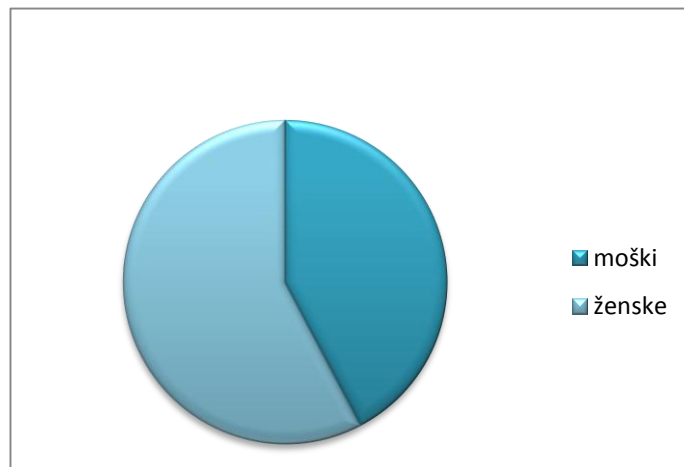
2. Spol

Tabela 5: spol anketirancev

spol	število	%
Moški	44	39,63
Ženski	67	60,36

V anketi je sodelovalo več oseb ženskega spola, malo več kot 60 procentov in manj moških. To je lahko tudi eden izmed pokazateljev, kdo raje bere. Dečki si niso vzeli časa za izpolnjevanje ankete.

Graf 2: spol anketirancev

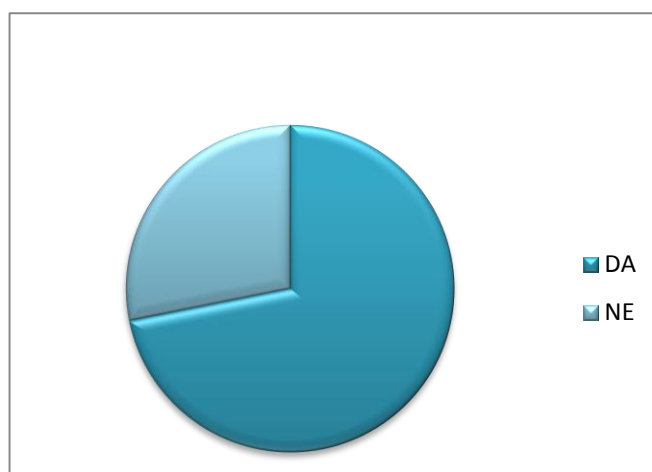


3. Ali rad bereš knjige?

Tabela 6: ali rad bereš knjige

	število	%
DA	74	72
NE	29	28

Graf 3: ali rad bereš knjige



4. Če si se odločil za odgovor DA, pojasni zakaj rad bereš.

Pri navedbi odgovorov smo izbrale najpogostejše in najzanimivejše odgovore.

Rada berem zato, ker so zanimive, domišljjske.

Ker je zanimivo in se veliko naučiš, pa tudi nasmeješ.

Da se sprostim, počutim bolje in da se nekaj naučim.

Rada berem zato, da se naučim kakšnih novih besed, izboljšujem svoj besedni zaklad

Knjige so zabavne in včasih tudi poučne.

Ker te knjiga pritegne, ker te zaziblje v drug svet, ker spoznaš usode drugih ljudi.

Zato, ker so knjige zanimive, pravljичne in pustolovske.

Ker me branje sprošča, daje informacije, s pomočjo branja se izobražujem.

Ker se mi zdijo knjige SKORAJ vse zanimive.

Ker je veliko dogodivščin in napetosti!

Ker mi je včasih dolg čas in so nekatere knjige zanimive.

Ker sem preprosto izsušena, če ne berem knjige.

Nimam več domišljije, zelo mi je dolgčas.... in nekatere knjige so preprosto taaaako zanimive, da jih MORAJ vzeti v roke in prebrati vsaj dvajset strani.

Saj v knjigah spoznaš nekatere tuje besede, ki ti niso znane.

Ko grem spat lažje zaspim, če berem knjigo.

Pri branju dobim tudi veliko odgovorov, ki si jih postavim ko preberem naslov.

Ker moram tudi knjige prebrati za domače branje, včasih odidem v knjižnico po kakšno "dobro" knjigo, drugače pa ne berem, ker nimam veliko časa... ob tem se zabavam in mislim samo še o knjigi.

Zato, ker me popeljejo v novi svet, ker mi krajšajo čas, ker so mi zelo všeč.

Ne vem točno zakaj rada berem knjige. Berem jih že od otroštva in vsi v moji družini radi beremo knjige. Ko berem knjige, padem v povsem svoj svet in velikokrat ne morem nehat brati. Najraje berem poleti, ter si tudi sama želim pisati knjige

5. Če si se odločil za NE, razloži zakaj ne bereš rad.

Pri teh odgovorih smo namenoma pustile nekaj avtentičnih zapisov, ker se lepo vidi, kako boren besedni zaklad imajo tisti učenci, ki ne berejo knjig.

Ker dolgo bereš, pa komaj čakaš kaj se bo zgodilo, pol pa razplet na koncu knjige pred tem pa moreš vse prebrat.

Ker se ob tem dolgočasim in mi je brez veze, ker me knjige ne zanimajo.

Ker mi ni všeč. Ker so brezvezne...!!!

Bolj zanimivo mi je da gledam filme, ker pač nisem neka oboževalka knjig.

Ker me knjige ne zanimajo in večina knjig mi ni zanimivih.

Ker so nekatere knjige dolgočasne, jaz berem zelo malo knjig, ker preprosto ne najdem knjige dovolj dobro zase.

Ker rajši špilam igrce. Rajši igram igrice na računalniku in telefonu. Knjigi pa mi ni glih vredni brati, ker so dolgočasne.

Nerada berem, ker so knjige dolge.

Sicer je odvisno kakšne knjige so. Ali so zanimive in seveda debele ali kratke.

Ne, saj moram brati in nimam časa se zabavati s prijatelji.

6. Navedi tri knjige, ki si jih nazadnje prebral.

Izmed množice naštetih knjig smo izbrale pet najpogosteje navedenih.

1. Grozni Gašper,
2. Harry Potter
3. Genij v kratkih hlačah
4. Dnevnik nabritega mulca
5. Deklica Lola Rose.

7. Navedi vsaj dva načina, s katerima bi mlade prepričal, da bi pogosteje posegali po knjigah.

Pri navedbi odgovorov smo izbrale najzanimivejše.

Knjige so odlične. Naj jih berejo vsi! Saj knjige niso samo za otroke.

Povedala bi, da so zanimive, da se na zabaven na zabaven način kaj naučiš.

Pokazal bi jim zelo dobre knjige in jim predstavil da so računalniki slaba stvar.

Da bi ponujali denarno nagrado. Izmisлил bi si bralni klub in v času pogovornih ur bi uvedel izmenjavo mnenj o prebranih knjigah.

Branje preko interneta. Zgled.

Družabna srečanja s pisatelji.

Ne vem. Z ničemer verjetno ne bi prepričali kogarkoli, da bi bral knjige, če jih ne mara. Nekateri radi berejo knjige in nekateri ne. Za to se sami odločijo in je zelo težko predlagati, kaj narediti.

Da bi bile knjige vizualno prikazane.

Berite knjige, ki so vam zanimive ter se o njih pogovarjajte s prijatelji.

Knjige bi bile starosti primerne.

S promocijo.

Branje knjig staršev otrokom v zgodnji mladosti, v šoli narediti več manjših bralnih kotičkov s ponujeno zanimivo literaturo.

Prebereš jim kratek odlomek, ki ga mora pritegniti, ali poslušajo pripoved sovrstnika o knjigi. Prepričala bi jih tako, da bi jim povedala, da so v knjigah različni dogodki, ki bi jim mogoče bili všeč in da bi z branjem utrjevali svoje besedišče.

Poskusila bi jim razložiti, kako vsa elektronika slabo vpliva na človeka in kako si z njo uničujemo možgane, če pa bi raje posegali po knjigah, bi si pa s tem bogatili svoj besedni zaklad.

V šoli bi lahko naredili bralno značko, ki bi se štela kot točke za srednjo šolo.

Da bi nekaj dobili: zvezdico za dobro branje na primer ali pa bi jih nekam peljali.

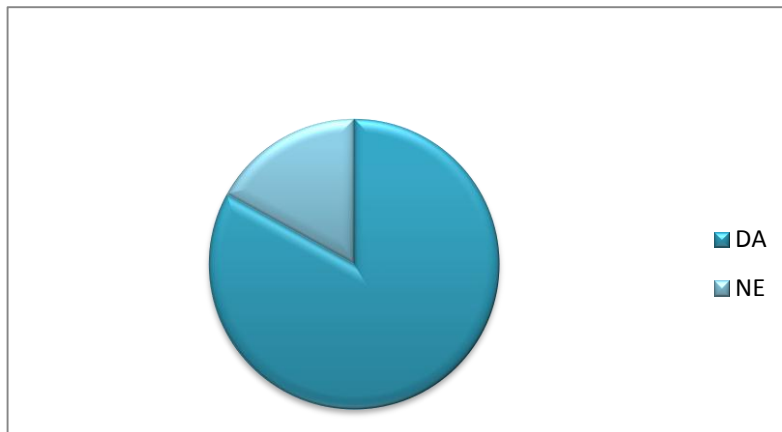
8. Ali bereš knjige za Bralno značko?

Pri pregledu anket smo ugotovile, da niso vsi odgovorili na postavljeno vprašanje.

Tabela 7: ali bereš knjige za bralno značko

	število	%
DA	83	83
NE	17	17

Graf 4: število anketirancev, ki berejo za bralno značko



9. Če si izbral NE, zapiši razlog za to izbiro.

Tudi pri teh odgovorih nismo popravljale slovničnih napak, ker se lepo vidi, kako bogat besedni zaklad imajo tisti, ki ne berejo radi.

Ker mi ne bi ratalo ker so bedne. Ker, ko je za bralno značko si pod pritiskom in moreš brat, ko pa bereš sam pa si vzemeš čas in uživaš.

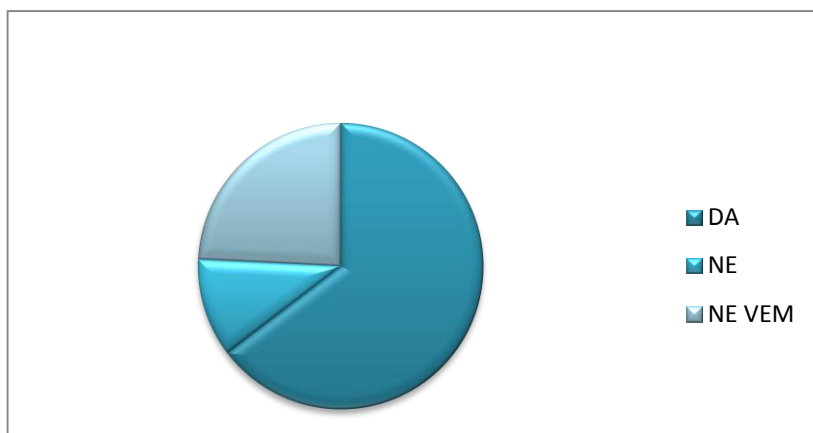
Ker sem jo že končala. Niso zanimive knjige. Sem odrasla oseba. Drugače sploh nebi bral knjige za bralno značko, samo morem. Te knjige so taaaaaaaakooooo dolgočasne in nezanimive ter otročje, da me je čista groza. Najraje bi vse učitelje malce podučila o zanimivih knjigah.....kdo pri zdravi pameti je za BZ priporočal Bratovščina Sinjega galeba?! Ker mi ni zanimivo in je dougocasno, ker so bedne, ker so same bedne, NE maram knjig preveč. Ker izgubim čas. Zato ker me v to silijo.

10. Ali tvoji starši radi berejo?

Tabela 8: ali starši radi berejo

	število	%
DA	67	60,36
NE	14	12,61
NE VEM	27	24,32

Graf 5: ali starši radi berejo

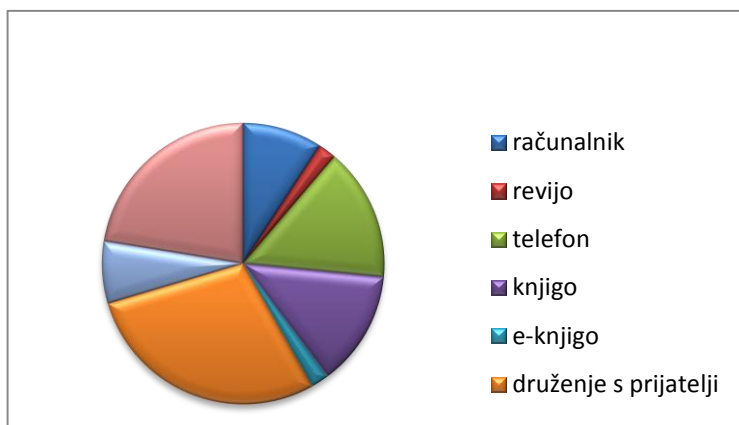


11. Če bi ti bilo dolgčas, kaj od navedenega bi izbral:

Tabela 9: kaj bi izbral, če bi mi bil dolgčas

	Število odgovorov
računalnik	9
revijo	2
telefon	15
knjigo	13
e-knjigo	2
druženje s prijatelji	28
sprehod v naravo	7
drugo	22 (iPad, grem drsat, nogomet, košarka, šport, tekanje, psp,...)

Graf 6: kaj bi izbral, če bi mi bil dolgčas



12. Kaj ti osebno meniš o tem, koliko berejo mladi?

Mislím, da berejo preeeeeemalo!!!!!!!!!!!!

Vedno manj, ker je vedno več elektronike in nekaterim več ni zanimivo, imamo računalnike... Dosti zelo dosti!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! preveč...

»Hja, veliko otrok knjige sploh ne zanimajo. Tako kot njih ne zanimajo knjige, mene ne zanimajo oni, zato o tem ne bom govorila, ker jih ne maram. Eni so zasvojeni s knjigami, kot jaz, kar pomeni tudi bogato domišljijo. Vendar je vse odvisno od prebranih knjig. Tiste, ki radi berejo z veseljem še spodbujam k branju. Mogoče bi morala tudi tiste, ki jih branje ne zanima, ampak preprosto delajo krivico knjigam, in....sovražim take, ne maram jih, zato take lenuhe malopridneže ne spodbujam, ker je bedno. Zakaj bi jim morala priporočati knjige sveta, če prej knjig niti povohali niso? No, thanks!! Še vedno pa me motijo tisti, ki berejo za svojo starost nezdrave knjige. Jaz sem stara 11 let, moja sošolka na primer, pa ŠE vedno bere samo neki Onkraj, Pet prijateljev itd.. lepo vas prosim! Kako lahko bereš kaj takega! Da pa povem malo več: - knjige Harry Potter se ji zdijo butaste, ter preveč debele.....za njeno pamet.:) - boji se brati Hobita ali Igre lakote, ker je to preveč !!!!!!!!!nasilno, žalostno in grozovito!!!!!! - nikoli ne bere knjige z več kot 111 stranmi - ne mara knjig, ki so zame čudovite, polne akcije, duhovite, žalostne, happy, polne domišljije, mnenja koga drugega.... No, to je še kar vse. Priporočam pa, da ljudi, ki ne marajo brati, SILIJO da berejo, pa jih magari zadržijo tako dolgo v šoli. Takšni ljudje nimajo prave izobrazbe, potem pa postanejo predsednik države. In tudi, priporočam, da naredijo končno PRIMEREN seznam knjig za določeno starost. Ker ko bom morala prebrati še knjigo za tretje DB, bo grozno... žal mi je za vse mogoče krute besede, a ker je anketa anonimna, sem napisala odkrito. Kot verjetno želite.... »

Pri SLJ v šoli berejo veliko. Doma pa nekateri ne in igrajo računalnik ali se igrajo s snegom, s prijatelji ali gledajo televizijo.

Danes je knjige "zamenjala" tehnologija (računalnik, telefon, xbox...) in tudi mladi neradi berejo, saj menijo da je to zapravljanje dragocenega časa...

Mislím, da mladi ne berejo dovolj kot včasih, saj se zdaj bolj zanimajo za tehnologijo

4.3 INTERVJU Z NAŠO KNJIŽNIČARKO

1. Zakaj ste odločili za poklic knjižničarke?

Za poklic knjižničarke sem se odločila, ker me je to delo od nekdaj veselilo. Tudi v osnovni šoli sem pomagala knjižničarki. In zelo rada berem.

2. Kako dolgo ste že knjižničarka?

Knjižničarka sem na naši šoli od leta 2000, ko se je prejšnja knjižničarka upokojila.

3. Ali se opazi razlika med tem kako so učenci brali včasih in kako berejo danes?

Včasih so bili zelo redki učenci, ki niso brali in osvojili bralne značke. Danes je treba otroke siliti, jih spodbujati in jih neprestano opozarjati, naj čim več berejo. Nam se je branje knjig zdelo normalno, kot domača naloga ali učenje. Starši nas niso niti toliko spodbujali, niti silili k branju.

4. Kako bi mlade prepričali, da bi več brali?

Mladega bralca, ki zadaj nima podpore staršev je težko prepričati. Morda tudi doma nima pravega zgleda, ali pa ima starše z nižjo izobrazbo. Veliko lažje je tam, kjer starši stojijo za otrokom, ga nadzirajo. Danes mi je mama šestošolca rekla, pa ni prva: "Dajte mu nekaj za bralno značko. Tista knjiga, ki ste mu jo zadnjič dali, mu je bila všeč. Ni bila predebela. "

Učencu, kateremu branje ne leži, ne ponujam debelih knjig, ker ga to takoj odvrne.

Ker večino učencev spremljam od 1. razreda, vsaj za večino hitro ugotovim, kakšen bralec bo. In, če le ima voljo ali željo po branju, mu najdem pravo knjigo. Če mu knjiga ni všeč, mu svetujem, naj jo prinese nazaj in mu ponudim drugo.

Naj omenim še to, da so devetošolke izredne bralke. Čeprav šolska knjižnica ne premore tolikšnega izbora kot splošna knjižnica, še vedno najdejo dobro knjigo, ki je še niso prebrale. Vprašajte tudi njih.

5. Kdo bere več - mlajši ali starejši otroci?

Menim, da mlajši otroci berejo več. Pri njih je vedno prisotna tista prava želja, ko začnejo sami z branjem. Že v 1. razredu, ko jim berejo starši, radi pripovedujejo. Kjer starši to dobo branja ne izpolnijo, je za marsikaterega otroka zamujeno. Tak otrok bo imel težave pri branju. Velik napredek opazam pri letošnjih 3. razredih.

Pri starejših otrocih se pozna doba računalnika in facebooka. Ker učenci po nekaj ur preživijo z računalnikom in televizijo, jim dejansko zmanjka časa za branje. Počasi pozabijo, kako jih je dobra knjiga pritegnila, da so prebrali vse knjige Pet prijateljev ali vse Potterje. Zdaj pa ne berejo več. Razlika je tudi med fanti in dekleti. Dekleta iščejo zgodbe, ki govorijo o kakšni zanimivi problematiki ali ljubezni. Fantje so redki, ki berejo, saj ob šolskem delu, treningih ali glasbeni šoli in zvečer ob računalniku, ne najdejo več časa za branje. Da o kakšnih gospodinjstkih ali hišnih opravilih niti ne govorim.

6. Katere knjige otroci najraje berejo?

Njihov izbor je raznovrsten. Mlajši (2., 3. r.) zelo radi berejo Groznega Gašperja. Včasih so radi brali Frančka. Pri starejših je še vedno zanimiv H. Potter ali Gospodar Prstanov. Ko spoznajo zbirko Pet prijateljev, segajo po teh knjigah, ker je v njih polno dogodivščin. Velikokrat me vprašajo, če imam grozljivke. Takih nimam, ker jih preprosto zaradi krize ne morem kupiti in kupujem le najnujnejše (domače branje ali kakšno dobro knjigo, ki je primerna na bralno značko).

7. Ali otroci z navdušenjem pridejo v knjižnico?

Opazujem 1. razred. Nekateri ne zdržijo cel teden pri eni knjigi (ker si 1. r. izposoja po eno knjigo), ampak pridejo 2 -3 krat na teden. Všeč jim ji je zabojček, kjer sami brskajo in iščejo knjige. Ko najdejo, sedejo k mizi, ali jo kar na tleh prelistajo in ugotovijo ali si jo bodo izposodili.

Malo večji učenci (2.,3., 4.r.) se zapodijo na polico h Groznim Gašperjem in iščejo tiste, ki jih še niso brali. Tam so knjige vedno razmetane. Če pride cela skupina z učiteljico OPB-ja, se radi posedejo k mizi ali po tleh in listajo. Imam občutek, da če kdaj ne pridejo, da takrat pogrešajo knjižnico. Učenci 5.r. (tisti, ki so v OPB) radi po kosilu smuknejo v knjižnico vsaj za kakšno minutko. Tudi, če si ne izposodijo, ali ne listajo po knjigi, je tu prostor, kjer si morajo kaj povedati. Ali pa preverjajo, če se v knjižnici kaj dogaja. Nekateri pozorno prisluhnejo starejšim učencem, ki pripovedujejo za bralno značko.

Šestošolke, vedno iste iz a,b,c razreda pridejo vsak dan med odmorom za kosilo. Tu se pogovarjajo, smejejo, pripovedujejo knjige, vračajo, sposojajo, delajo ladjice ali nalogo, zaigrajo kakšno igrico na telefonu. Velikokrat tu čakajo na starše, ki jih pridejo iskat po pouku.

8. Ali radi opravljate delo knjižničarke? Zakaj?

Delo knjižničarke zelo rada opravljam, ker na drugačen način spoznavam učence. Lahko jim pomagam pri njihovih seminarskih nalogah, svetujem pri izboru knjig.

9. Ali po vaše dosti otrok bere za bralno značko?

Mislím, da na naši šoli še vedno kar veliko učencev osvoji bralno značko. Jezi me, ko nekdo v 1., 2., 3. ali 4. r. ne opravi BZ. Pri teh ni podpore staršev. Takšni učenci imajo težave z branjem in učenjem. Poznam primer učenca, ki v 4. razredu ni prebral nobene knjige za BZ. Zdaj je v 5. razredu in ima prvo knjigo še vedno sposojeno od septembra. Ker je športnik, ga starši redno vozijo na treninge, za branje pa ni časa, ne volje.

Ker branje upade v 7. razredu smo pred nekaj leti začeli izvajati (vse šole v Sloveniji) projekt Rastem s knjigo, kjer peljemo učence v splošno knjižnico. Vsako leto dobijo v dar knjigo.

Nekateri se zavedajo, kaj pomeni brati vseh 9 let. Takrat si zlati bralec in za nagrado prejmeš še eno knjigo. Lepo se to sliši tudi na valeti, ko se berejo dosežki učencev. Devetošolci se kar potrudijo za bralno značko, 7. in 8. razredi pa manj.

10. Katere dejavnosti na šoli so tiste, ki spodbujajo branje pri mladostnikih?

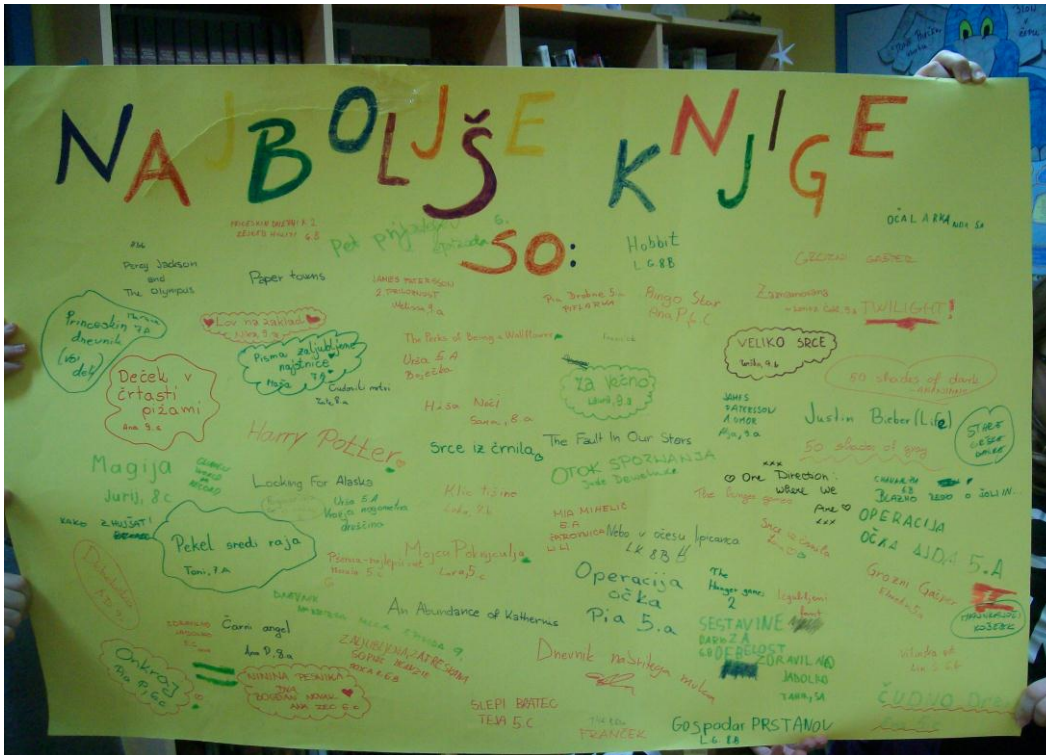
Pomemben je poljuben izbor knjig. Všeč mi je sistem pri učiteljici slovenščine, kjer si učenci na zadnjo stran zvezka zapisujejo knjige ki so jih brali. O teh knjigah se potem pogovarjajo. Včasih kdo v razredu predstavi kakšno knjigo in navduši sošolce. V knjižnici so lani letošnje šestošolke na moji mizi vzele knjigo Onkraj, katero so dobili devetošolci kot darilo za devet let branja, in se je ta knjiga med bralci potem širila kot med. Tudi učenke same so predlagale, kaj bi kupili za knjižnico. To je dobro upoštevati, ker učenci dobijo občutek, da so upoštevani.

Dejavnosti, ki spodbujajo branje je na naši šoli veliko: noč branja, bralna značka, eko bralna značka, projekt Rastem s knjigo, kjer je eden izmed ciljev motivirati sedmošolce za branje (za darilo dobijo knjigo). Pri mlajših smo izvajali projekt Naša mala knjižnica – sodelovali so učenci prvega vzgojno izobraževalnega obdobja. Projekt je podoben, kot so bile pred leti Knjigobube. V mesecu oktobru, ko je mesec šolskih knjižnic pripravim pravljíčne ure za prvo vzgojno izobraževalno obdobje. V vsakem VIO peljem učence v knjižnico na Pobrežju.

Pri slovenščini so lani začeli pri nivojski uri (6., 7.r.) brati knjigo. Letos to nadaljujejo.

Ob večjih obletnicah pisateljev pripravimo razstavo, ob svečani podelitvi bralnih značk pa povabimo znane goste. Obiskali so nas že: Primož Suhodolčan, Tone Pavček, Tone Partljič, Janja Vidmar, Nejka Omahen, Andrej Rozman Roza, Slavko Pregl in drugi.

Pred jedilnico smo imeli na panoju plakat, na katerega so učenci vpisovali naslove knjig, ki so jim bile najbolj všeč. Nastal je zapis, ki ga vidimo na sliki:



Slika 4 : najljubše knjige po mnenju učencev

Nova dejavnost, ki jo izvajamo zadnji dve leti je noč branja. Doslej smo organizirali že tri in zanimanje učencev je veliko.

5. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Kako zapisati kaj je družbena odgovornost v naši nalogi? Ko smo prebrale v navodilih kaj pomeni družbena odgovornost, pa ni bilo več težko.

Lastnost človeka, da rad bere, je ena od tistih, ki mu omogoča, da je razgledan, izobražen, da se znajde kot posameznik in v skupini. Nam v šoli učitelji velikokrat rečejo, da je šola za nas neke vrste služba. Za pridno in vestno delo sicer ne dobimo denarja, postajamo pa bogatejši, odgovornejši, sposobni ravnati v skladu z moralnimi načeli naše družbe. Pravijo tudi, da ni dobrih in slabih ljudi na svetu – so samo taki, ki so sprejemljivi za okolico in taki, ki so manj sprejemljivi za družbo.

Rade bi poudarile, da veliko dejavnikov vpliva na to, v kakšne osebnosti se bomo razvili, ko bomo odrasli. Z vso gotovostjo pa lahko trdimo, da je bralna kultura eden izmed pomembnejših. Pa ni pomembno kaj beremo – lahko so to pravljice, pustolovske zgodbe, ljubezenski ali kriminalni romani... - pomembno je, da beremo.

Odgovornost za razvijanje bralne kulture se začne zelo zgodaj. Prvi so tu starši, ki otrokom berejo, ko sami še ne znajo. Veliko prispevajo kasneje vrtci, osnovne šole, srednje šole in manj kasneje fakultete. Na fakulteti imajo študentje namreč že izoblikovan odnos do branja. Vzgojno izobraževalne organizacije razvijajo vrednote: poštenost, pravičnost in celovitost. Kateri dejavnosti pri tem dajejo prednost je odvisno od tega katere osebnosti oblikujejo.

Prav je, da v razvoju otroka in mladostnika poudarjamo pomen branja. Veliko dejstev, zakaj je dobro da beremo, smo zapisale v nalogi.

Družba premalo ceni kulturo in izobraževanje. Samozavestni, sposobni, zanesljivi in zaupanja vredni posamezniki, lahko koristijo naši družbi. Vse te sposobnosti in vrline pa nam pomaga doseči dobra knjiga. Čeprav imamo včasih občutek, da naša država ne zna izkoristiti vseh potencialov, ki se razvijejo v posameznikih. Zato jih veliko najde potrditev v tujini. Kar pa je velika škoda.

6. ZAKLJUČEK

Raziskovalna naloga Ali je knjiga še naša prijateljica? je naša prva raziskovalna naloga. Ko smo načrtovale cilje in potek dela, si nismo predstavljale, koliko truda bo potrebnega, da pridemo do rezultatov.

V nalogi smo ugotovile, da je bralna kultura dokaj dobra. Kaj to pomeni?

Pri primerjanju rezultatov bralcev za Prežihovo bralno značko smo ugotovile, da je število bralcev v posameznih letih nihalo (graf 1). Hiter pogled na graf nam pove, da je v bilo bralcev za bralno značko v začetku tekmovanja na šoli dokaj nizko, kasneje je število naraščalo, danes se giblje število med 60 in 70 odstotki. Mislimo, da je to dobro, glede na to, koliko drugih virov informacij je mladim danes na razpolago.

Po podatkih, ki so prikazani v tabeli 1 in 2, se število odraslih bralcev spreminja. Tudi tu se kaže, da je branje knjig v rahlem upadu.

Hipoteza številka 1:

Število bralcev za Prežihovo bralno značko na naši šoli pada.

Te hipoteze nismo v celoti potrdile. Podatki kažejo, da se število bralcev spreminja. Na to vpliva uspešnost generacije, izbira knjig za tekmovanje, motiviranost učencev in še kaj. Pri iskanju podatkov smo imele težave, ker za vsako leto niso bili navedeni natančni podatki. Sam zapis, da so učenci radi brali, za nas ni bil dovolj. Menimo, da je aktivnosti, ki bi motivirale branje za bralno značko dovolj. Mogoče bi res lahko dodatno nagradili uspešne bralce s kakšnim izletom, dodatnimi točkami za vpis v srednjo šolo ali kaj podobnega. Mislimo, da bi morale srednje šole dati prednost predanim bralcem, saj praviloma ti dosegajo boljši učni uspeh. Mogoče je to eno izmed izhodišč za nadaljevanje naše raziskovalne naloge drugo leto.

Hipoteza številka 2:

Deklice berejo več kot dečki.

Drugo hipotezo smo potrdile. To je razvidno iz grafa 2, saj je na anketo odgovarjalo več deklic, pa tudi knjižničarka je povedala, da deklice raje berejo kot dečki.

Hipoteza številka 3:

Število bralcev z leti pada – tudi pri odraslih.

Tretje hipoteze ne moremo potrditi v celoti, saj število bralcev – tako odraslih, kot otrok – niha. Predvidevamo, da predvsem odrasli posegajo tudi po e-knjigah. To pomeni, da ne berejo manj, le drugačen dostop do branja izberejo. Tudi to bi lahko bil izziv za našo naslednjo raziskavo.

Hipoteza številka 4:

Na naši šoli poteka veliko dejavnosti, ki spodbujajo branje.

Z veseljem lahko zapišemo, da lahko to hipotezo v celoti potrdimo. Iz intervjuja je razviden cel spekter dejavnosti, ki se odvijajo na naši šoli. Poleg vseh naštetih se urimo tudi v bralni pismenosti. Učitelji nas pri različnih predmetih seznanjajo z bralnimi strategijami. Z boljšim branjem in razumevanjem prebranega bomo učno uspešnejši, dvignemo pa lahko tudi rezultate nacionalnega preverjanja znanja.

Zanimive so navedbe učencev zakaj radi, oziroma neradi berejo. Veliko je odgovorov, ki nam sporočajo, da je knjiga še vedno zanimiva, da nam krajša čas, nas popelje v nek drugi svet in nas veliko nauči. Ne samo tistega, kar moramo znati v šoli, pripravlja nas na življenje. Pri zapisu v anketi (vprašanje 12) smo dobile občutek, da je avtorica zapisa zasvojenost z branjem. Te oblike zasvojenosti so verjetno redke.

Izkušnje pri naši prvi raziskavi so pokazale, da smo naredile nekaj napak, ki pa niso vplivale na rezultat. Kot prvo, bi se dela morale lotiti takoj v začetku šolskega leta. Anketo bi morali izpolnjevati učenci pri razredni uri, saj bi ob prisotnosti učitelja anketo bolj resno vzeli in več napisali. Glede na število učencev na šoli, tudi če prvih treh razredov ne štejemo, bi lahko bil odziv večji. Število anket je za posploševanje rezultatov premalo, vseeno pa smo jih dobile dovolj, da smo izpeljale nekaj zaključkov.

Premalo pozornosti smo namenile staršem. Sestaviti bi morale anketo za starše, ker bi lahko izvedele kako starši doma spodbujajo branje.

Z rezultati naše naloge smo zadovoljne. Z delom bomo nadaljevale naslednje leto, popravile napake in verjetno naredile nove. Saj pravijo, da kdor dela, dela napake in na napakah se učimo.

Vsekakor pa smo ugotovile nekaj: Knjiga je še naša prijateljica. Če to ne drži za vse učence, pa za nas tri sigurno.



Slika 5: knjiga je naša prijateljica (vir: <http://www.os-sodrazica.si/Knjiznica/Domov.aspx>)

7. VIRI IN LITERATURA

Enciklopedija Slovenije 1. Zvezek. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987.

Hedges, B. Z branjem do bogastva. Ljubljana: Založba AMALIETTI & AMALIETTI, 2001.

Jamnik, T. et.al. Bralna značka v tretjem tisočletju. Ljubljana: Rokus, 2000.

Kotnik S. Prežihova značka, Spodbude. Maribor: založba Obzorja, 1988, 28.

Letno poročilo Mariborske knjižnice za zaposlene. Maribor: Mariborska knjižnica, MK 0/72 (5/10), 2010.

Letno poročilo Mariborske knjižnice za zaposlene. Maribor: Mariborska knjižnica, MK 0/ Zapis 76, 2011.

Letno poročilo Mariborske knjižnice za zaposlene. Maribor: Mariborska knjižnica, MK 0/ Zapis 85, 2012.

Šolske kronike. 36 knjig.

Spletno zbiranje podatkov:

<http://www.os-dragakobala.si/za-starse-/obvestila/nocbranja>, 27. 1. 2014, 14.30

<http://www.os-dragakobala.si/za-starse-/obvestila/2nocbranjanaosdragakobalamaribor>, 27.1.2014, 14.45

<http://www.bralnaznacka.si/>), 27.1. 2014, 15.00

http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=forum&op=viewtopic&topic_id=6540&forum=8, 28. 1. 2014, 13.30

<http://www.mb.sik.si/vsebina.asp?lang=sl&str=29>, 28. 1. 2014, 14.00

(https://docs.google.com/a/osdragakobala.si/forms/d/1TWcaw7uwbmS5P8NNz_4WqpIge0SH_7qakUHACW3Wyw/viewform), 27. 1. 2014, 14.00

<http://www.mb.sik.si/vsebina.asp?lang=sl&str=29>, 3. 2. 2014, 14.00

Viri slik:

Slika 1: Logotip bralne značke (<http://www.bralnaznacka.si/upload/logotip%20bz.jpg>)

Slika 2: prostori Mariborske knjižnice na Rotovžu

(http://www.siol.net/novice/lokalne_novice/podravje/2011/06/mariborska_knjiznica.aspx)

Slika 3: potujoča knjižnica (<http://zemljevid.najdi.si/5055636018/potujoca-knjiznica-mariborska-knjiznica/>)

Slika 4 : najljubše knjige po mnenju učencev (fotografija avtoric)

Slika 5: knjiga je naša prijateljica (<http://www.os-sodrazica.si/Knjiznica/Domov.aspx>)